

Zaak C-397/20**Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie****Datum van indiening:**

20 augustus 2020

Verwijzende rechter:

Cour de cassation (Frankrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

1 april 2020

Verzoekende partij:

SR

I. Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

- 1 Het hoofdgeding betreft een beroep tot nietigverklaring van procedurehandelingen die zijn verricht in het kader van een gerechtelijk onderzoek dat is ingesteld wegens handel met voorwetenschap. Verzoeker betwist met name het gebruik dat van verbindingsgegevens is gemaakt op grond van nationale bepalingen die volgens hem in strijd zijn met het Unierecht (richtlijn 2002/58/EG), het Handvest van de grondrechten van de Unie en het Europees verdrag voor de rechten van de mens.

II. Voorwerp en rechtsgrondslag van het prejudiciële verzoek

- 2 De Cour de cassation (Hof van cassatie, Frankrijk) is van oordeel dat het, om uitspraak in het hoofdgeding te kunnen doen, opportuun is het Hof van Justitie van de Europese Unie krachtens artikel 267 VWEU vragen voor te leggen over de uitlegging van Unierechtelijke bepalingen inzake marktmisbruik en over de wijze waarop deze in overeenstemming kunnen worden gebracht met de vereisten inzake de bescherming van persoonsgegevens en, in voorkomend geval, over de mogelijkheid om de werking van een nationale wettelijke regeling ter bestrijding van dergelijk misbruik voorlopig te handhaven indien deze regeling in strijd met het Unierecht mocht worden geacht.

III. Prejudiciële vragen

„1) B brengen artikel 12, lid 2, onder a) en d), van richtlijn 2003/6/EG van het Europees Parlement en de Raad van 28 januari 2003 betreffende handel met voorwetenschap en marktmanipulatie, en artikel 23, lid 2, onder g) en h), van verordening (EU) 596/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende marktmisbruik, dat het eerstgenoemde artikel met ingang van 3 juli 2016 heeft vervangen, gelezen in samenhang met overweging 65 van deze verordening, gelet op het geheime karakter van de uitgewisselde informatie en de algemeenheid van de kring van mogelijk betrokken personen, voor de nationale wetgever al dan niet de mogelijkheid mee om elektronische communicatie-exploitanten te verplichten tot een tijdelijke doch algemene bewaring van de verbindingsgegevens teneinde de in artikel 11 van de richtlijn en artikel 12 van de verordening genoemde administratieve autoriteit – wanneer er ten aanzien van bepaalde personen redenen bestaan om te vermoeden dat zij betrokken zijn bij handel met voorwetenschap of marktmanipulatie – de gelegenheid te bieden om van de exploitant bestaande verkeersgegevensoverzichten op te vragen in gevallen waarin er redenen bestaan om te vermoeden dat deze met het voorwerp van het onderzoek verband houdende overzichten relevant kunnen zijn voor het leveren van het bewijs van het bestaan van een inbreuk, met name doordat zij het mogelijk maken de contacten te traceren die de betrokkenen voorafgaand aan het ontstaan van de vermoedens hebben gelegd?

2) Indien het antwoord van het Hof van Justitie van dien aard is dat het voor de Cour de cassation aanleiding zou zijn om te oordelen dat de Franse wetgeving inzake de bewaring van verbindingsgegevens niet in overeenstemming is met het Unierecht, kan dan de werking van deze wettelijke regeling voorlopig worden gehandhaafd om rechtsonzekerheid te voorkomen en het mogelijk te maken de eerder verzamelde en bewaarde gegevens voor een van de doelstellingen van deze wettelijke regeling te gebruiken?

3) Kan een nationale rechterlijke instantie voorlopig de werking in stand houden van een wettelijke regeling die het voor functionarissen van een onafhankelijke administratieve instantie die belast is met het voeren van onderzoeken naar marktmisbruik, mogelijk maakt om zonder voorafgaand toezicht van een rechterlijke instantie of een andere onafhankelijke administratieve autoriteit verbindingsgegevens te verkrijgen?”

IV. Toepasselijke bepalingen

1. *Unierechtelijke bepalingen:*

Richtlijn 2002/58/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 juli 2002 betreffende de verwerking van persoonsgegevens en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in de sector elektronische communicatie (richtlijn betreffende privacy en elektronische communicatie)

Artikel 15 [deze bepaling wordt aangevoerd, maar de inhoud ervan wordt in het verzoek om een prejudiciële beslissing niet aangehaald]

Richtlijn 2003/6/EG van het Europees Parlement en de Raad van 28 januari 2003 betreffende handel met voorwetenschap en marktmanipulatie (marktmisbruik)

Artikel 12, lid 2, onder a) en d)

„[...]

2. Onverminderd het bepaalde in artikel 6, lid 7, worden de bevoegdheden bedoeld in lid 1 uitgeoefend in overeenstemming met de nationale wetgeving, en omvatten ze ten minste het recht om:

a) toegang te verkrijgen tot ieder document, in enigerlei vorm, en een afschrift hiervan te ontvangen;

[...]

d) bestaande overzichten van telefoon- en dataverkeer op te vragen;

[...]”

Verordening (EU) nr. 596/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende marktmisbruik (verordening marktmisbruik) en houdende intrekking van richtlijn 2003/6/EG van het Europees Parlement en de Raad en van richtlijnen 2003/124/EG, 2003/125/EG en 2004/72/EG van de Commissie

Artikel 23, lid 2, onder g) en h)

„Ter vervulling van hun taken krachtens deze verordening dienen bevoegde autoriteiten, overeenkomstig het nationale recht, ten minste over de volgende toezichts- en onderzoeksbevoegdheden te beschikken:

[...]

- g) het vorderen van bestaande opnames van telefoongesprekken, elektronische mededelingen of overzichten van dataverkeer waarover beleggingsondernemingen, kredietinstellingen of financiële instellingen beschikken;
- h) het vorderen, voor zover dat door de nationale wetgeving is toegestaan, van bestaande verkeersgegevensoverzichten waarover een telecommunicatie-exploitant beschikt, wanneer er een redelijk vermoeden van een inbreuk bestaat en wanneer dergelijke overzichten relevant kunnen zijn voor het onderzoek naar een inbreuk op artikel 14, onder a) of b), of op artikel 15;

[...]”

2. *Nationaal recht*

Code monétaire et financier (monetair en financieel wetboek, Frankrijk)

Artikel L621-10, eerste alinea

„De onderzoekers en controleurs kunnen alle voor het onderzoek of de controle benodigde documenten op ongeacht welke drager, opvragen. De onderzoekers kunnen tevens de in het kader van artikel L34-1 van de code des postes et des communications électroniques (wetboek posten en elektronische communicatie, Frankrijk) door de telecommunicatie-exploitanten bewaarde en bewerkte gegevens opvragen alsmede die van de in artikel 6, I, onder 1 en 2, van wet nr. 2004-575 van 21 juni 2004 inzake het vertrouwen in de digitale economie vermelde dienstverleners, en hiervan een afschrift verkrijgen.”

Code des postes et des communications électroniques

Artikel L34-1:

„[...]

II. Onverminderd het bepaalde onder III [...] zorgen de elektronischecommunicatie-exploitanten [...] ervoor dat alle verkeersgegevens worden gewist of geanonimiseerd.

[...]

III. Ten behoeve van het opsporen, vaststellen en vervolgen van strafbare feiten [...] kunnen de handelingen strekkende tot het wissen of anonimiseren van bepaalde categorieën technische gegevens voor de duur van ten hoogste een jaar worden uitgesteld. [...]”

Artikel R10-13

„Overeenkomstig artikel L34-1, III, zijn elektronischecommunicatie-exploitanten met het oog op het onderzoeken, vaststellen en vervolgen van strafbare feiten verplicht om de volgende gegevens te bewaren:

- a) gegevens aan de hand waarvan de gebruiker kan worden geïdentificeerd;
- b) gegevens betreffende de gebruikte communicatie-eindapparatuur;
- c) technische kenmerken, alsmede de datum, het tijdstip en de duur van elke communicatie;
- d) gegevens betreffende de gevraagde of gebruikte aanvullende diensten en hun leveranciers;
- e) gegevens aan de hand waarvan de ontvanger of ontvangers van de communicatie kunnen worden geïdentificeerd.”

De Cour de cassation preciseert dat de verbindingsgegevens in kwestie gegevens zijn die naar aanleiding van een communicatie worden gegenereerd of bewerkt en betrekking hebben op de omstandigheden waaronder deze communicatie plaatsvindt en op de gebruikers van de dienst, met uitsluiting van enige aanwijzing betreffende de inhoud van de berichten.

V. Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 3 Op 22 mei 2014 is een gerechtelijk onderzoek gestart naar feiten die werden gekwalificeerd als handel met voorkennis en heling.
- 4 Naar aanleiding van een op 23 en 25 september 2015 door de algemeen secretaris van de Autorité des marchés financiers (autoriteit financiële markten, Frankrijk; hierna: „AMF”) verrichte signalering, die vergezeld ging van stukken afkomstig uit een onderzoek van deze onafhankelijke overheidsautoriteit die onder meer persoonsgegevens betreffende het gebruik van telefoonlijnen bevatten, is het onderzoek – naar dezelfde gekwalificeerde feiten, aangevuld met de gekwalificeerde delicten medeplichtigheid, omkoping en witwassen – uitgebreid tot de aandelen CGG, Airgas en Air Liquide of elk ander financieel instrument dat daarvan is afgeleid.
- 5 Voor het verzamelen van de gegevens betreffende het bovengenoemde gebruik van telefoonlijnen hebben de functionarissen van de AMF zich gebaseerd op artikel L621-10 van de code monétaire et financier.
- 6 Verzoeker, die op 29 mei 2017 in verdenking werd gesteld van handel met voorkennis wegens feiten met betrekking tot aandelen Airgas en daaraan gekoppelde financiële instrumenten, heeft op 28 november 2017 een beroep tot nietigverklaring van procedurehandelingen ingesteld.

- 7 De chambre de l'instruction de la cour d'appel de Paris heeft op dat beroep beslist bij arrest van 7 maart 2019.
- 8 Verzoeker heeft tegen dat arrest beroep tot cassatie ingesteld.
- 9 Van de vier door hem aangevoerde middelen zijn het eerste, derde en vierde middel in cassatie verworpen. Deze middelen zijn voor het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing niet relevant.
- 10 Zijn tweede middel is ontleend aan schending van de artikelen 6 en 8 van het Europees verdrag voor de rechten van de mens (EVRM), van artikel 15 van richtlijn 2002/58, van de artikelen 7, 8, 11 en 52 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, van de artikelen L34-1 en R10-13 van de code des postes et des télécommunications électroniques, van artikel L621-10 van de code monétaire et financier in de versie voortkomend uit wet nr. 2013-672 van 26 juli 2013, en van de artikelen 591 en 593 van de code de procédure pénale (wetboek van strafvordering, Frankrijk), alsmede aan schending van het beginsel van voorrang van het Unierecht en het beginsel van eerlijke bewijsvoering.

VI. Voornaamste argumenten van verzoeker in het hoofdgeding

- 11 Verzoeker bekritiseert het bestreden arrest voor zover daarbij het middel is verworpen waarmee werd betoogd dat artikel 34-1 van de code des postes et des communications électroniques en artikel L621-10 van de code monétaire et financier niet in overeenstemming zijn met richtlijn 2002/58 en met artikel 8 EVRM.
- 12 Verzoeker voert aan dat het Hof van Justitie in zijn arrest van 2 oktober 2018, Ministerio Fiscal (C-207/16, EU:C:2018:788, punt 35) heeft geoordeeld dat „artikel 15, lid 1, gelezen in samenhang met artikel 3 van richtlijn 2002/58, aldus moet worden uitgelegd dat binnen de werkingssfeer van deze richtlijn niet alleen wettelijke maatregelen vallen die aanbieders van elektronische-communicatiediensten de verplichting opleggen om verkeers- en locatiegegevens te bewaren, maar ook wettelijke maatregelen inzake de toegang van nationale autoriteiten tot door die aanbieders bewaarde gegevens”.
- 13 In zijn arrest van 21 december 2016, Tele2 Sverige en Watson e.a. (C-203/15 en C-698/15, EU:C:2016:970) heeft het Hof van Justitie geoordeeld dat artikel 15, lid 1, van richtlijn 2002/58 „[...] noodzakelijkerwijze [vooronderstelt] dat de aldaar bedoelde nationale maatregelen, zoals die betreffende de bewaring van gegevens ter bestrijding van criminaliteit, binnen de werkingssfeer van die richtlijn vallen” (punt 73). Door zich op het standpunt te stellen dat de betwiste nationale bepalingen niet binnen de werkingssfeer van richtlijn 2002/58 vallen – op grond „dat [...] het HvJEU de bepalingen van artikel 1.3 van de richtlijn hun draagwijdte lijkt te ontnemen” –, heeft de chambre de l'instruction de l'uitlegging die het Hof van Justitie aan deze richtlijn heeft gegeven, onjuist opgevat.

- 14 In datzelfde arrest van 21 december 2016, Tele2 Sverige en Watson e.a., heeft het Hof geoordeeld dat artikel 15, lid 1, van richtlijn 2002/58 „zich verzet tegen een nationale regeling die, ter bestrijding van criminaliteit, voorziet in algemene en ongedifferentieerde bewaring van alle verkeersgegevens en locatiegegevens van alle abonnees en geregistreerde gebruikers betreffende alle elektronischecommunicatiemiddelen” (punt 112). Hieruit volgt dat de nationale regeling „duidelijke en nauwkeurige regels voor de draagwijdte en de toepassing van een dergelijke maatregel van bewaring van gegevens [moet] bevatten[,] een minimum aan eisen [moet] stellen” en „in het bijzonder [moet] aangeven in welke omstandigheden en onder welke voorwaarden een maatregel van bewaring van gegevens preventief kan worden genomen, en aldus [moet] waarborgen dat een dergelijke maatregel tot het strikt noodzakelijke wordt beperkt” (punt 109). Daarbij komt dat de bewaring van gegevens moet voldoen aan „objectieve criteria die een verband leggen tussen de te bewaren gegevens en het nagestreefde doel” en aan materiële criteria die „van dien aard [...] zijn dat zij de omvang van de maatregel, en dus de kring van betrokken personen, daadwerkelijk afbakenen” (punt 110). Bijgevolg heeft de chambre de l’instruction, door te weigeren de door de AMF op grond van de artikelen L34-1 en R10-13 van de code des postes et des communications verzamelde telefoongegevens van verzoeker te vernietigen, bovenbedoelde teksten geschonden, aangezien deze teksten voorzien in een algemene en ongedifferentieerde bewaring van gegevens, zodat er sprake is van een ernstige aantasting van het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer, en geen enkele waarborg bevatten dat de bewarende maatregel beperkt blijft tot een kring van personen of tot gegevens die daadwerkelijk met zware criminaliteit verband houden.
- 15 In zijn arrest van 21 december 2016, Tele2 Sverige en Watson e.a. (C-203/15 en C-698/15, EU:C:2016:970) heeft het Hof van Justitie voorts geoordeeld dat „aangezien de in artikel 15, lid 1, van richtlijn 2002/58 bedoelde wettelijke maatregelen [...] ‚adequate waarborgen [moeten] bevatten’, een dergelijke maatregel [...] duidelijke en nauwkeurige regels moet bevatten over de omstandigheden waarin en de voorwaarden waaronder de aanbieders van elektronischecommunicatiediensten aan de bevoegde nationale autoriteiten toegang tot de gegevens moeten verlenen” (punt 117). Bijgevolg heeft de chambre de l’instruction, door te weigeren de door de telefonie-exploitanten op grond van de tweede volzin van artikel L621-10 van de code monétaire et financier aan de AMF doorgegeven telefoongegevens van verzoeker te vernietigen, artikel 15, lid 1, van richtlijn 2002/58 geschonden, aangezien deze nationale bepalingen geen beperking stellen aan het recht van deze onderzoekers om de door de telecommunicatie-exploitanten bewaarde en bewerkte gegevens op te vragen, en – zoals de Conseil constitutionnel (grondwettelijke raad, Frankrijk) heeft opgemerkt – niet voorzien in „waarborgen die kunnen zorgen voor een evenwicht tussen het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer enerzijds en het voorkomen van de aantasting van de openbare orde en het opsporen van daders van strafbare feiten anderzijds”. De Conseil constitutionnel heeft deze bepalingen ongrondwettig verklaard (beslissing nr. 2017-646/647, prioritaire grondwettelijkheidsvraag van 21 juli 2017).

- 16 Verzoeker betoogt dat elke inmenging door de overheid in de uitoefening van het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer noodzakelijk en evenredig moet zijn. De chambre de l'instruction kon de vernietiging van de telefoongegevens van verzoeker evenwel niet weigeren zonder in strijd te komen met artikel 8 van het Europees verdrag voor de rechten van de mens, omdat deze gegevens door de telefoonexploitanten werden bewaard en vervolgens aan de onderzoekers van de AMF zijn doorgegeven op grond van nationale wetgeving die niet voorzag in toereikende waarborgen om misbruik te voorkomen.

VII. Motivering van de verwijzing

- 17 Met het oog op de verwerping van de exceptie volgens welke artikel L621-10 van de code monétaire et financier en artikel L34-1 van de code des postes et communications électroniques, gelet op de vereisten van richtlijn 2002/58, gelezen tegen de achtergrond van de rechtspraak van het Hof van Justitie, strijdig met internationale verdragen is, merken de rechters van de chambre de l'instruction op, na de omstandigheden in herinnering te hebben gebracht waarin de persoonlijke gegevens zijn vergaard, dat artikel L621-10 van de code monétaire et financier, dat de bevoegdheid tot het opvragen van verbindinggegevens voorbehoudt aan gemachtigde en aan het beroepsgeheim gehouden functionarissen van een administratieve autoriteit, niet in strijd met artikel 15, lid 1, van richtlijn 2002/58 lijkt te zijn.
- 18 Zij merken op dat hetzelfde geldt voor de bepalingen van artikel L34-1 van de code des postes et communications électroniques, vanwege de beperkingen die artikel R10-3, I, heeft meegebracht, zowel wat betreft de gegevens die door de exploitanten moeten worden bewaard als de duur van de bewaring ervan.
- 19 Zij benadrukken dat de bevoegde autoriteiten op grond van artikel 23, lid 1, onder h), van verordening nr. 596/2014 betreffende marktmisbruik, voor zover dat door de nationale wetgeving is toegestaan, bestaande verkeersgegevensoverzichten waarover een telecomunicatie-exploitant beschikt kunnen vorderen, wanneer er een redelijk vermoeden van een inbreuk bestaat en wanneer dergelijke overzichten relevant kunnen zijn voor het onderzoek naar schending van artikel 14, onder a) of b), betreffende het verbod om te handelen met voorwetenschap of trachten te handelen met voorwetenschap, respectievelijk het verbod om iemand anders aan te raden om te handelen met voorwetenschap of iemand anders ertoe aan te zetten om te handelen met voorwetenschap, dan wel voor het onderzoek naar schending van artikel 15, betreffende het verbod op marktmanipulatie.
- 20 De rechters leiden hieruit af dat geen nietigheid kan voortvloeien uit de toepassing van bepalingen die in overeenstemming zijn met een Europese verordening, dat wil zeggen een Europese rechtshandeling van algemene strekking, die in al haar bepalingen verbindend is en in de rechtsorde van de lidstaten rechtstreeks toepasselijk is op alle rechtssubjecten.

- 21 Ter ondersteuning van zijn beroep tot cassatie van het bestreden arrest argumenteert verzoeker in wezen dat de gegevens in strijd met genoemde richtlijn 2002/58/EG, zoals uitgelegd door het Hof, zijn verzameld, omdat zij zijn verzameld op basis van de voormelde wetgeving, die voorziet in een algemene en ongedifferentieerde bewaring van gegevens, en dat de bepalingen van artikel L621-10 van de code monétaire et financier, zoals gewijzigd bij de wet van 26 juli 2013, geen enkele beperking stellen aan het recht van de onderzoekers van de AMF om de bewaarde gegevens op te vragen.
- 22 De advocaat-generaal komt op dit punt tot de slotsom dat twee vragen aan het Hof moeten worden gesteld. De eerste betreft de kwestie of de voorwaarden voor de bewaring van de persoonsgegevens door particuliere marktdeelnemers al dan niet in strijd zijn met internationale verdragen. De tweede betreft de voorwaarden voor toegang tot deze gegevens door de AMF, zoals geregeld in genoemd artikel L621-10, in de destijds geldende versie, gelet op de bepalingen van verordening nr. 596/2014 inzake marktmisbruik en de daaruit voortvloeiende verplichtingen voor de lidstaten – bij welke verordening richtlijn 2003/6 van het Parlement en de Raad van 28 januari 2003 betreffende handel met voorwetenschap en marktmanipulatie is ingetrokken.
- 23 In repliek stelt verzoeker dat er geen prejudiciële vraag aan het Hof hoeft te worden gesteld, aangezien het Hof zich reeds duidelijk heeft uitgesproken over de betekenis van richtlijn 2002/58.
- 24 Het onderzoek van het middel maakt het noodzakelijk onderscheid te maken tussen de voorwaarden voor toegang tot de verbindingsgegevens en die betreffende de bewaring ervan.

a) Toegang tot de verbindingsgegevens

- 25 In zijn arrest van 21 december 2016, *Tele2 Sverige en Watson e.a.* (C-203/15 en C-698/15, EU:C:2016:970) heeft het Hof van Justitie geoordeeld dat artikel 15, lid 1, van richtlijn 2002/58, gelezen tegen de achtergrond van de artikelen 7, 8 en 11, alsmede van artikel 52, lid 1, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, in die zin moet worden uitgelegd dat „*het zich verzet tegen een nationale regeling die de bescherming en de beveiliging van de verkeersgegevens en de locatiegegevens [...] regelt zonder, in het kader van de bestrijding van criminaliteit, te bepalen dat die toegang alleen wordt verleend ter bestrijding van ernstige criminaliteit, dat die toegang aan een voorafgaand toezicht door een rechterlijke instantie of een onafhankelijke bestuurlijke autoriteit is onderworpen, en dat de betrokken gegevens op het grondgebied van de Unie moeten worden bewaard*” (punt 125).
- 26 De Conseil constitutionnel heeft de eerste alinea van artikel L621-10 van de code monétaire et financier bij beslissing van 21 juli 2017 ongrondwettig verklaard op grond dat de ten tijde van de feiten bestaande procedure voor de toegang door de AMF niet in overeenstemming was met het door artikel 2 van de Déclaration des

droits de l’homme et du citoyen (Verklaring van de rechten van de mens en de burger) beschermde recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. De Conseil constitutionnel heeft evenwel gemeend dat de onmiddellijke intrekking van de bestreden bepalingen kennelijk buitensporige gevolgen zou hebben, en deze intrekking uitgesteld tot 31 december 2018. De wetgever heeft de consequenties uit deze ongrondwettigverklaring getrokken en bij wet nr. 2018-898 van 23 oktober 2018 een nieuw artikel L621-10-2 ingevoerd, dat elke toegang van AFM-onderzoekers tot verbindingsgegevens afhankelijk stelt van voorafgaande toestemming door een andere onafhankelijke bestuurlijke instantie, de „toezichthouder toegangsverzoeken”.

- 27 Gelet op het uitstel van de werking van de beslissing van de Conseil constitutionnel in de tijd, moet ervan worden uitgegaan dat het niet mogelijk is om de nietigheid vast te stellen op basis van de ongrondwettigheid van de wettelijke bepalingen die ten tijde van de feiten van toepassing waren. Hoewel volgens artikel L621-1 van de code monétaire et financier, zowel in de versie die van toepassing was ten tijde van de litigieuze handelingen als in de huidige versie ervan, de AMF een „onafhankelijke overheidsinstantie” is, was de aan haar onderzoekers geboden mogelijkheid om zonder voorafgaand toezicht door een rechterlijke instantie of een andere onafhankelijke bestuurlijke autoriteit verbindingsgegevens te verkrijgen daarentegen niet in overeenstemming met de vereisten van de artikelen 7, 8 en 11 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, zoals uitgelegd door het Hof van Justitie.
- 28 De enige vraag die rijst, betreft de mogelijkheid om de gevolgen van de onverenigbaarheid van artikel L621-10 van de code monétaire et financier met internationale verdragen, uit te stellen.

b) Bewaring van de verbindingsgegevens

- 29 In zijn arrest van 21 december 2016, Tele2 Sverige en Watson e.a. (C-203/2016 en C-698/15, EU:C:2016:970) heeft het Hof geoordeeld dat artikel 15, lid 1, van richtlijn 2002/58, gelezen tegen de achtergrond van de artikelen 7, 8 en 11 en artikel 52, lid 1, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, in die zin moet worden uitgelegd „dat het zich verzet tegen een nationale regeling die, ter bestrijding van criminaliteit, voorziet in algemene en ongedifferentieerde bewaring van alle verkeersgegevens en locatiegegevens van alle abonnees en geregistreerde gebruikers betreffende alle elektronische communicatiemiddelen” (punt 112).
- 30 In casu is de toegang tot de bewaarde gegevens verkregen door de AMF, die vermoedde dat er sprake was van handel met voorwetenschap en marktmisbruik die aanleiding gaven tot meerdere ernstige strafrechtelijke kwalificaties, en voor de doeltreffendheid van haar onderzoek moest kunnen verwijzen naar verschillende, gedurende een bepaalde tijd bewaarde, gegevens, waarmee voorwetenschap tussen verschillende spelers en het bestaan van ongeoorloofde praktijken ter zake aan het licht konden worden gebracht.

- 31 Deze onderzoeken van de AMF beantwoorden aan de krachtens richtlijn 2003/6 op de staten rustende verplichtingen, op grond waarvan zij één enkele administratieve autoriteit moeten aanwijzen, waarvan de in artikel 12, lid 2, onder d), omschreven bevoegdheden de bevoegdheid omvat „bestaande overzichten van telefoon- en dataverkeer” op te vragen.
- 32 In verordening nr. 596/2014 van 16 april 2014 betreffende marktmisbruik, die met ingang van 3 juli 2016 in de plaats is gekomen van voormelde richtlijn, wordt, zoals de omschrijving van het onderwerp in artikel 1 ervan aangeeft, „een gemeenschappelijk regelgevend kader [vastgelegd] inzake handel met voorwetenschap, wederrechtelijke mededeling van voorwetenschap en marktmanipulatie (marktmisbruik), en [worden] ook maatregelen [vastgelegd] ter voorkoming van marktmisbruik teneinde de integriteit van de financiële markten in de Unie te waarborgen en de bescherming van beleggers en hun vertrouwen in die markten te versterken”.
- 33 Artikel 23, lid 2, onder g), van deze verordening bepaalt dat de bevoegde autoriteit bestaande opnames van telefoongesprekken, elektronische mededelingen of overzichten van dataverkeer kan vorderen waarover beleggingsondernemingen, kredietinstellingen of financiële instellingen beschikken.
- 34 Voor zover dat door de nationale wetgeving is toegestaan, kan zij ook bestaande verkeersgegevensoverzichten vorderen waarover een telecommunicatie-exploitant beschikt, wanneer er een redelijk vermoeden van een inbreuk bestaat en wanneer dergelijke overzichten relevant kunnen zijn voor het onderzoek naar een inbreuk op artikel 14, onder a) of b) betreffende handel met voorwetenschap en wederrechtelijke mededeling van voorwetenschap, of op artikel 15 betreffende marktmanipulatie.
- 35 Deze tekst benadrukt ook (overweging 65) dat deze overzichten van dataverkeer een cruciaal, en soms het enige, bewijs vormen waarmee het bestaan van handel met voorwetenschap en marktmanipulatie aan het licht kan worden gebracht en bewezen, aangezien aan de hand daarvan de identiteit kan worden vastgesteld van een persoon die verantwoordelijk is voor de verspreiding van onjuiste of misleidende informatie, of kan worden vastgesteld dat personen gedurende een bepaalde tijd met elkaar in contact zijn geweest en er tussen twee of meer personen een relatie bestaat.
- 36 Onder verwijzing naar het feit dat de uitoefening van dergelijke bevoegdheden in strijd kan zijn met het recht op de integriteit van de eigen woning en op het telecommunicatiegeheim, schrijft deze richtlijn voor dat de lidstaten passende en doeltreffende vrijwaringsmaatregelen treffen tegen elke vorm van misbruik door de genoemde bevoegdheden te beperken tot de enkele gevallen waarin deze noodzakelijk zijn voor een gedegen onderzoek van ernstige gevallen, en indien er geen alternatieve mogelijkheden zijn om daadwerkelijk hetzelfde resultaat te behalen (overweging 66). Hieruit vloeit voort dat bepaalde vormen van

marktmisbruik waarop deze tekst ziet, als ernstige strafbare feiten moeten worden aangemerkt.

- 37 In casu was de voorwetenschap die het materiële element van ongeoorloofde marktpraktijken kan kenmerken, per definitie mondeling en geheim.
- 38 De vraag rijst dus hoe artikel 15, lid 1, van richtlijn 2002/58, gelezen in het licht van de artikelen 7, 8 en 11 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, moet worden verenigd met de vereisten van de voornoemde bepalingen van richtlijn 2003/6 en van verordening 596/2014.
- 39 Voor de beantwoording van deze vraag lijkt de bestaande rechtspraak niet het nodige inzicht in dit nieuwe juridische en feitelijke kader te verschaffen, zodat niet kan worden gezegd dat de correcte toepassing van het Unierecht geen ruimte laat voor redelijke twijfel. Bijgevolg is het passend dat vragen aan het Hof van Justitie worden voorgelegd.
- 40 Indien het antwoord van het Hof van Justitie van dien aard is dat het voor de Cour de cassation aanleiding zou zijn om te oordelen dat de Franse wetgeving inzake de bewaring van verbindinggegevens niet in overeenstemming met het Unierecht is, lijkt het aangewezen de vraag te stellen of de werking van deze wettelijke regeling voorlopig kan worden gehandhaafd om rechtsonzekerheid te voorkomen en het mogelijk te maken de eerder verzamelde en bewaarde gegevens voor een van de doelstellingen van deze wettelijke regeling te gebruiken.
- 41 Het is dan ook opportuun dat de bovenvermelde prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie worden voorgelegd.